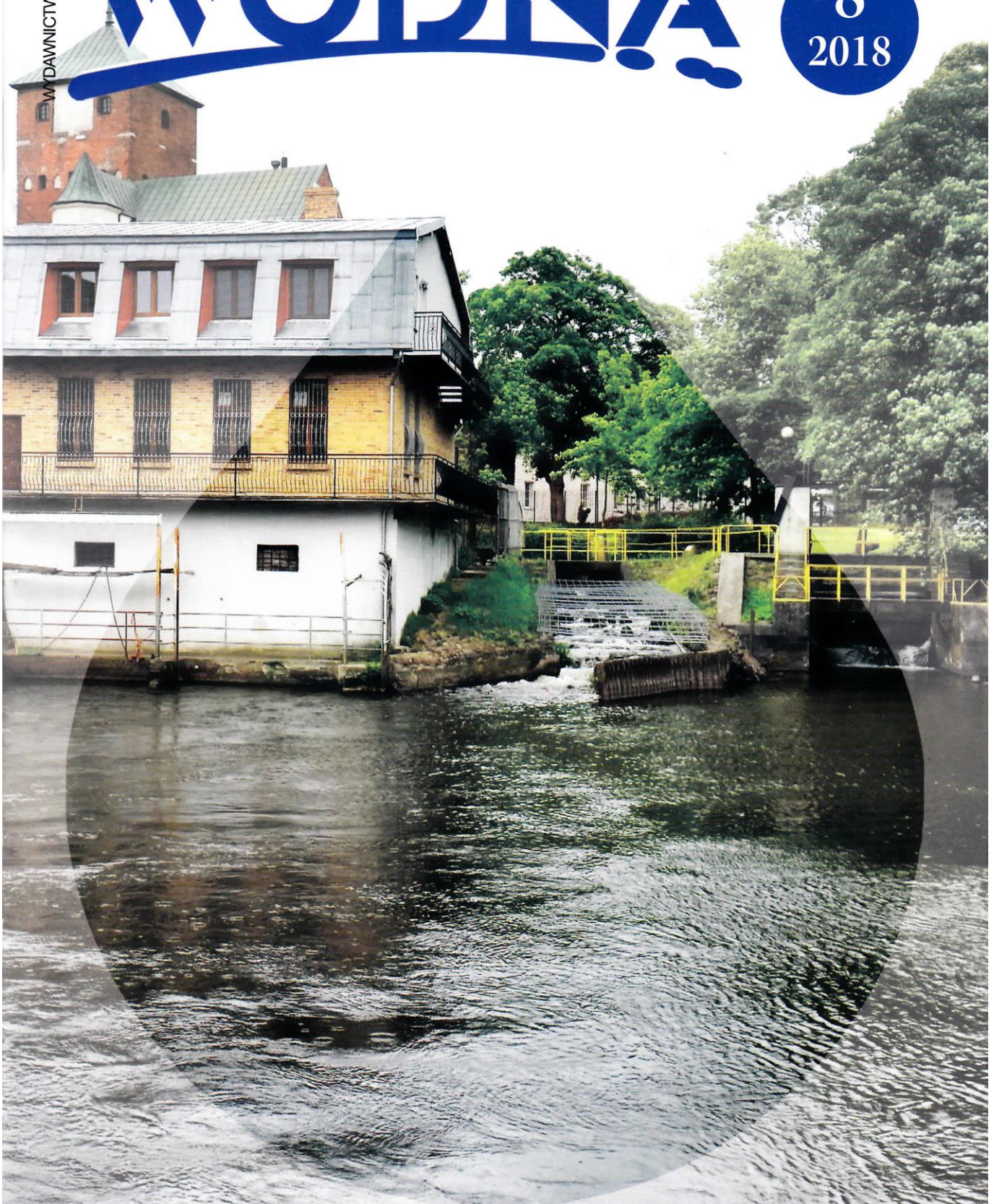

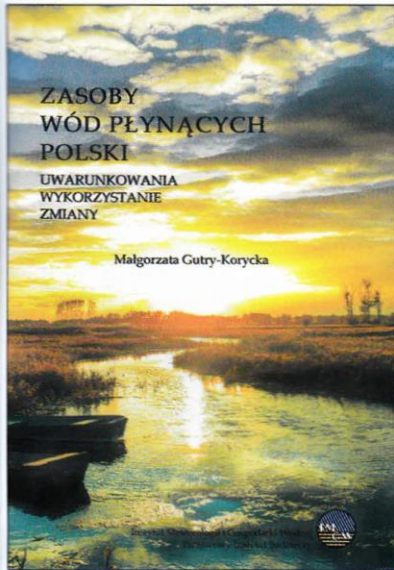
WYDAWNICTWO SIGMA-NOT

GOSPODARKA WODNA

Cena brutto 31,50 zł, w tym 5% VAT
ISSN 0017-2448, e-ISSN 2449-9439

8
2018

Małgorzata Gutry-Korycka: Zasoby wód płynących Polski. Uwarunkowania, wykorzystanie, zmiany

IMGW-PIB, Warszawa, 2018, ss. 116, 10 tab., 39 rys.

Problematyka książki jest wieloaspektowa i obejmuje analizę czasowo-przestrzennego zróżnicowania zasobów wód płynących w ujęciu wieloletnim i sezonowym. Podejmuje także zagadnienia formalno-prawne w zakresie zarządzania zasobami wodnymi, obowiązujące w Polsce i Europie, oraz ukazuje średniookresowe i długookresowe scenariusze zmian zasobów wodnych w dobie zmieniającego się klimatu i prognozowanego zużycia wody. Warto dodać, iż w 2014 r. ukazał się artykuł pt. „Zasoby wodne i ich wykorzystanie” autorstwa M. Gutry-Koryckiej, A. Sadurskiego, Z.W. Kundzewicza, J. Pociask-Karteczki i L. Skrzypczyka (Nauka 1), będący pokłosiem działającego w Polskiej Akademii Nauk w latach 2011–2014 Komitetu Badań nad Zagrożeniami Związanymi z Wodą. Mocno poszerzoną wersję tego opracowania w formie niniejszej książki postanowiła Autorka dedykować zmarłemu w połowie 2016 r. małżonkowi dr. inż. Piotrowi Gutry.

Książka składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz podsumowania i wniosków. W końcowej części jest zamieszczona literatura, streszczenie oraz spisy rysunków i tabel. Na dodatkowej, ostatniej stronie podano spis jednostek objętości i miana zasobów wód płynących w układzie SI. We „Wstępie” – oprócz krótkiego przeglądu prezentowanych w książce zagadnień – Autorka informuje o wykorzystanych rozmaitych źródłach informacji hydrologicznej (PIHM, IMGW-PIB, GUS, KZGW, EUROSTAT), dzięki czemu udało

się skompletować długie ciągi danych dokumentujących przemiany, uwarunkowania i wykorzystanie śródlądowych zasobów wód płynących w Polsce.

W rozdziale 1 pt. „Formalno-prawne podstawy oceny ilości, jakości i wykorzystania zasobów wodnych” przedstawiono historyczny rys ustawodawstwa odnoszącego się do gospodarki wodnej kraju i prawa wodnego oraz najważniejsze koncepcje metodologiczne i wytyczne techniczne istotne przy wdrażaniu Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przedstawiono także obszary administrowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej oraz główne regiony hydrograficzne w Polsce. Rozdział 2 „Zmienność zasobów wodnych a czynniki warunkujące” – obfity w zestawienia liczbowe, wykresy i kartodiagramy – jest skoncentrowany przede wszystkim na zmianach zasobów wodnych w ujęciu wieloletnim, bilansie zasobów wód płynących, losowości zasobów wodnych, zmienności czasowo-przestrzennej zasobów regionalnych. Ukazuje także wielkość zasobów wodnych Polski na tle zasobów wodnych innych państw europejskich. Wiele analiz odnosi się do niezwykle długiego ciągu danych odpływu i opadów, tj. lat 1901–2014. Autorka nie szczędzi w tym rozdziale komentarzy natury przyczynowo-skutkowej. Kolejny rozdział jest poświęcony wykorzystaniu zasobów wodnych w gospodarce. Ukazano w nim strategię zarządzania zasobami wodnymi, proporcje wielkości i rodzajów zasobów wodnych oraz pobór wód powierzchniowych kraju w ujęciu wieloletnim – w tym także na tle państw europejskich. Perspektywy zmian zasobów wodnych w wyniku przemian gospodarczych i ocieplania klimatu ukazano w rozdziale 4, w którym przedstawiono m.in. prognozę zrównoważonego wykorzystania zasobów wód płynących, prognozy wykorzystania zasobów wodnych średniofalową i długofalową oraz projekcje zmian zasobów wodnych w następstwie ocieplania klimatu. Bardzo cenny jest rozdział 5 pt. „Nowelizacja prawa wodnego”, zawierający m.in. syntetyczną ocenę podstawowych założeń Prawa wodnego

obowiązującego od stycznia 2018 r., opis struktury nowo utworzonego organu Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” oraz wskazanie tych wprowadzonych zmian, które współcześnie mają najistotniejsze znaczenie dla zarządzania zasobami wodnymi.

Książkę kończą „Podsumowanie i wniośki”, gdzie można znaleźć przegląd zagadnień poruszanych w publikacji. Autorka zauważa, że w wielu krajach rozwiniętych, o znacznie większych zasobach wodnych niż ma Polska, doszło już do stabilizacji zużycia wody. Jednocześnie zwraca uwagę na zmienność losową zasobów wodnych oraz nieregularność sezonową, a także brak wyraźnych cykli wieloletnich. Za niezwykle potrzebne uważa sporządzenie standaryzowanego klimatycznego bilansu wodnego wyrażonego standaryzowaną sumą opadu atmosferycznego i parowana potencjalnego.

Reasumując, należy stwierdzić, iż polska literatura hydrologiczna wzbogaciła się o cenną pozycję o charakterze przeglądowym poświęconą zasobom wód płynących. Ocenę zasobów dyspozycyjnych wód płynących w Polsce ukazano w różnych skalach: krajowej, regionów hydrograficznych i dorzeczy oraz jednostek RZGW. Cenne merytorycznie wykresy i inne ryciny zostały wykonane przez Autorkę na podstawie żmudnie zebranych danych dla bardzo długich ciągów czasowych. Jednak odczytanie ich treści utrudnia w wielu przypadkach mała wielkość rycin i opisów, toteż na krytyczną uwagę zasługuje jakość strony graficznej recenzowanej książki. Niektóre ryciny nie zawierają kompletnych objaśnień w legendach (np. rys. 42, 44).

Niemniej jednak opublikowana pozycja stanowi cenne źródło wiedzy nie tylko dla planistów i ekonomistów zajmujących się gospodarką wodną, lecz również dla społeczności akademickiej, zwłaszcza w nauczaniu na kierunkach przyrodniczych oraz z zakresu inżynierii środowiska, a także marketingu i zarządzania.

Joanna Pociask-Karteczka